

Kum Müzesi Sanal Ziyaretimize İlişkin Yansımalar

Reflections of our Virtual Visit to the Sand Museum

Demet Soylu* ve Tunç Durmuş Medeni**

Öz

Evlerimizde geçirdiğimiz Covid 19 karantina sürecinde dünyanın farklı şehirlerinde bulunan birçok müze sanal ortamda kapılarını ziyaretçilerine açmıştır. Bu süreçte, fiziksel olarak ziyaret etme olanağımız olmasa da sanal ortamda müzeleri ziyaret etme şansını yakaladık. Belki de hayatımızda ilk kez böyle ilginç bir tecrübe yaşadık. Ziyaret ettiğimiz müzelerden biri olan Japonya'daki Tattori Kum Müzesine ilişkin gözlemlerimizi ve müzede bulunan bazı kum heykelleri sizlerle paylaşmak istedik. Umarız ki sizler de okurken keyif alırsınız.

Anahtar Sözcükler: Kum müzesi; kum heykel; sanal ziyaret.

Abstract

In all over the world, many museums opened their doors to visitors in virtual environment during Covid 19 quarantine process we stayed at home. During this process, even though we could not visit physically, we had the chance to visit the museums virtually. Perhaps, this was the first experience of our lives. We want to share our experiences related to our virtual visit to Sand Museum in Tattori in Japan and provide you with information about the sand statues in the museum. We hope that you will enjoy reading our reader letter.

Keywords: Sand museum; sand statues; virtual visit.

Giriş

Covid 19 öncesinde dünyanın farklı yerlerinde ayak izlerimizi bırakarak yolculuk etmek en keyif aldığımız etkinliklerden biriydi. Birlikte gerçekleştirdiğimiz gerek akademik ve turistik ziyaretlerimiz sırasında farklı müzeleri inceleme fırsatımız oldu. Bunların her biri kendi açısından doyurucu ve unutulmaz deneyimlerdi. Covid 19 sürecinde bizi üzen etmenlerden biri ziyaretlerimizi kısıtlamak hatta geçici bir süreliğine sonlandırmak idi. Dünyada yolculuk ederek ayak izimizi bırakmaya devam edemesek de, sanal ortamda bir gezintiye çıkıp, bunu deneyimlemeyi arzu ettik. Bu şekilde de karantina sürecinde biraz da olsa motivasyonumuzu ve enerjimizi yükseltmeye çalıştık. Dünyadan kopmamaya çabalayarak, farklı müzelerde gezdik. Covid 19 sürecinde gezdiğimiz müzelerle ilgili deneyimlerimizi siz değerli okuyucularla paylaşabilmek bizi çok mutlu ediyor. İlk ziyaretimizi Japonya'da bulunan

* Araştırma Görevlisi, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü. E-posta: bunchnoble@gmail.com

Research Assistant, Ankara Yıldırım Beyazıt University Department of Information Management, Turkey.

** Doç. Dr., Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Yönetim Bilişim Sistemleri Bölümü. E-posta: tuncmedeni@gmail.com

Associate Prof., Ankara Yıldırım Beyazıt University Department of Management Information Systems, Turkey.

Geliş Tarihi – Received: 23.08.2020

Kabul Tarihi – Accepted: 20.09.2020

Tattori Kum Müzesine (The Sand Museum, 2018) gerçekleştirdik. Başka kültür ve mekanlara ait yapı örneklerine yer verilen ve bunların Google Arts&Culture üzerinden de ziyaret edilebildiği, bu kum müzesine ilişkin deneyimlerimizi bu yazıda bulabilirsiniz. Kumdan heykeli yapılan seçmiş olduğumuz her bir yapıyı sıra ile ele alacağız. Diğer müzelere ilişkin sanal gezi deneyimlerimizi de bundan sonraki yazılarımız da paylaşacağız. Keyifle okumanızı dileriz.

Angkor Vat Tapınağı

Kum heykeli yapılan yapılardan biri Angkor Vat tapınağıdır. Angkor Vat tapınağı, 12. yy.'ın ilk yarısında, Khmer Krallığı tarafından Kamboçya'da inşa edilen bir Hindu tapınağıdır. Daha sonra ise Budist tapınağı olarak değiştirilmiştir ve kullanılmıştır. 1972 yılındaki iç savaş sırasında Budist heykeller zarar görmüştür. 1991 yılında tapınak, Dünya Kültür Mirası listesine dahil edilmiştir. Günümüzde, Angkor Vat Tapınağı, Kamboçya'nın simgesi durumundadır. Tapınak üzerindeki oymaların sabah ışığındaki silüeti ve akşam ışığındaki altın görüntüsü bölgede hüküm sürmüş gizemli, büyük ve güçlü hanedanlıkların yansıması niteliğindedir (Google Arts & Culture, 2013a). Bu tapınak heykel (bkz Şekil 1) 2013 yılında Leonardo Ugolini tarafından inşa edilmiştir. Şu an Kum Müzesi, Japonya'nın Tattori şehrinde bulunmaktadır.

Şekil 1. Angkor Vat tapınağı

İlya Muromets Heykeli

Heykel, 2014 yılında Katsuhiko Chaen tarafından yapılmıştır.

Encyclopedia Britannica (2015), İlya Muromets'in efsanesini aşağıdaki şekilde açıklamıştır:

“İlya Muromets, Lancelot gibi efsanevi bir kahraman ve şövalyedir. İlya Muromets ile ilgili efsanelerin Rusya'nın Tatar boyunduruğu altında bulunduğu ve antik şehirlerin özgürlükleri için savaştığı zor dönemlerde ortaya çıktığı düşünülmektedir. Efsaneye göre Muromets, köylü bir ailenin engelli çocuğu olarak dünyaya gelmiştir. Yürüyememektedir. Yürüyemediği için kendini eve kapatmıştır. Bir gün, yine evde tek başına olduğu zamanlardan birinde, yaşlı bir hacı evlerine ziyarette bulunmuştur ve Muromets'e demiştir ki: ‘Sayın Şövalye, Muromets, iyi günler. Sen Rus toprağının koruyucusu ve yenilmez fatihi olacaksın.’ Muromets, yürüyemediği için bunun imkansız

olduğunu belirtse de, hacı onu iyileştirmiştir, eline, ayağına güç vermiştir. İyileştiğini gören ailesi şaşkınlık içinde kalmıştır. Hacı ayrıca kendisine büyüü bir at hediye etmiştir. Atıyla birlikte Vladimir'in sarayına giderek, Tatarları yener ve onları ülkeden kovmuştur.”

Şekil 2. İlya Muromets Heykeli (Google Arts & Culture, 2014)

Kraliçe Elizabeth Rejimi Altındaki Mutlak Monarşi

Kraliçe Elizabeth rejimi altındaki mutlak monarşi heykeli, Illiya Filimontsev tarafından yapılmıştır. Kraliçe I. Elizabeth, 1558 yılında tahta geçmiştir. Başarı ve azmiyle, ülkeye zenginlik ve zenginlik kazandırmıştır. İngiliz filosu, yenilmez İspanyol donanmasına karşı, büyük zafer kazanmıştır (bkz. Şekil 3).

Şekil 3. Kraliçe Elizabeth rejimi altındaki mutlak monarşi (Google Arts & Culture, 2012)

Persepolis Rölyefleri

Persepolis Rölyefleri heykeli, 2008 yılında Johenng Tan tarafından yapılmıştır. I. Darius tarafından MÖ 518'de kurulan Persepolis, o dönemde Doğu'ya hâkim olan Ahameniş İmparatorluğu'nun başkentiydi. Bu rölyefler Sakaları tasvir eden Akhaimenid döneminde ait arkeolojik eserlerden biridir. Bunların arasında Persepolis kral mezarları (Taht Taşıyan Halkalar) Rölyefleri, Apadana Rölyefleri, Behistun Rölyefi ve Tatarlı Mezar Odası rölyefleri bulunmaktadır. “Persepolis Taht Taşıyan Halkaların Rölyefleri altı Pers kralının mezarı üzerine tasvir edilen halkları kapsamaktadır” (Duran, 2019).

Şekil 4. Persepolis rölyefleri (Google Arts & Culture, 2008a)

Bamiyan Vadisi Budha Heykelleri

Bu heykel, 2008 yılında Zhang Yongkang tarafından inşa edilmiştir. Bamiyan vadisi Afganistan’da yer almaktadır. Bamiyan vadisindeki arkeolojik kalıntılar 1-13. yy. arasındaki sanatsal ve dini gelişmeleri sembolize etmektedir. Bölgede çok sayıda Budist manastır topluluğu ve kutsal alanların yanı sıra İslami dönemden müstahkem yapılar bulunmaktadır. Budha heykelleri, Taliban tarafından yıkılmıştır (“Cultural landscape and”, 2003). Şu an Japonya’da bulunan Kum Müzesindeki heykeller yok olmuş bir Budist tarihini temsil etmektedir. Bu heykellerin yıkılması, Afganistan’ın kültürel ve tarihi mirasına yönelik gerçekleştirilmiş bir saldırı niteliğindedir. 26 Mayıs 2001 tarihinde Taliban lideri Muhammad Omar İslam kültürüne ait olmayan heykel ve tapınakların yok edilmesini emretmiştir. Heykeller dinamitle yok edilmiştir ve yıkımın ardından da halka resmi duyuru yapılmıştır (Centlivres, 2012).

Şekil 5. Bamiyan Vadisi Budha heykelleri (Google Arts & Culture, 2008b).

Krala Sunulan Dans

Krala Sunulan Dans isimli kum heykeli 2013 yılında Ronald Ruseler tarafından yapılmıştır. Güneydoğu Asya’da saray dansı gelenekleri çok yaygındır. Eski Malezya saray dansları, Bali dansları, Kamboçya Aspara dansı yaygın olarak bilinmektedir. Bu danslardan bazıları tanrılara sunulmuştur, kimileri tiyatro oyunu olarak yapılmıştır ve bazıları da iyi bir hasat dönemi için dua olarak yapılmıştır. Bu büyü ve zarif dans hareketlerinin büyü, ünlü Fransız heykeltıraş Rodin'in sanat eserlerine bile ilham vermiştir (bkz. Şekil 6).

Şekil 6. Krala sunulan dans (Google Arts & Culture, 2013b)

Rus Edebiyatı- Tolstoy ve “Savaş ve Barış” Eseri

Bu kum heykel, Jill Harris tarafından 2014 yılında Rus edebiyatının önemli yazarlarından biri olan Tolstoy’un *Savaş ve Barış* adlı eserini temsil etmek için oluşturulmuştur. Eser, Napolyon işgali sırasında sıradan ve soylu Rusların yaşamını konu almaktadır.

Şekil 7. Rus edebiyatı ve *Savaş ve Barış* eseri (Google Arts & Culture, 2013).

Köylüler ve Pirinç Terasları

Bu kum heykel, Enguerrand David tarafından 2013 yılında inşa edilmiştir. Antik çağlardan beri birçok Güneydoğu Asya kültürü pirinç yetiştirmiş ve çiftçilik yaşamına öncülük etmiştir. Bugün bile, Güneydoğu Asya ülkeleri dünyanın önde gelen tarım ulusları olmaya devam etmektedir. Suyla kaplı pirinç teraslarının olumlu özelliklerinden biri de suyla yaşayan kültürler yaratan Güneydoğu Asya halkının simgesi olmasıdır. Filipin Cordilleras Pirinç Terasları, dünya miras alanı olarak belirlenmiştir Pirinç heykellerini temsil eden heykel, davetkar görünmektedir ve müzeyi ziyaret edenleri adeta Pirinç Tarlaları arasında eşsiz bir yolculuğa çıkarmaktadır. 333 yıl ülkeyi sömürge olarak kullanan İspanyollar da bu cazip atmosferin büyümesine kapılmışlardır ve pirinç tarlalarının adeta cennete çıkan merdivenler olduğunu belirtmişlerdir. Günümüzde de pirinç tarlaları cazibe merkezi olmaya ve birçok kişinin gönlünü fethetmeye devam etmektedir (Kaya, 2016).

Şekil 8. Köylüler ve pirinç terasları (Google Arts & Culture, 2013c)

Sonuç

Hep birlikte kum heykeli yapılan 7 yapı ile ilgili bilgi sahibi olduk. Bu keyifli süreci sizlerle birlikte deneyimlemek ve sizleri de bu sürece dahil edebilmek bizi çok motive etti. Sanal turumuzun parçası olduğunuz için sonsuz teşekkürü borç biliriz.

Bunun gibi sanal turların, pandemi süresinde ve sonrasında daha artacağını öngörebiliriz. Bu sanal deneyimlerin ve bunları sağlayıcı yapılanmaların artışı, bunları açıklayıcı kavramsal yaklaşımların geliştirilmesi ihtiyacını da beraberinde getirmektedir. Bunun için Japon felsefesinde yer alan “Ba” ve “Ma” kavramlarının (Soylu ve Medeni, 2019) yararlı olabileceği öngörülmektedir. Ba kavramı deneyim ve diğer bilgi-temelli etkileşimler için fiziksel, sanal ve mental ortamların bir bütünlük teşkil ettiğini vurgulamaktadır. Ma kavramının ortaya koyduğu zaman ve mekansal tampon alan bakış açısı da uygulamada pandemi döneminde “sosyal mesafe” olarak ortaya konulan yaklaşıma uygun bir açılım sunduğu düşünülmektedir (Medeni, Iwatsuki ve Cook, 2008) ve ilerideki araştırmalara konu edilebilir.

Kaynakça

- Cultural landscape and archaeological remains of the Bamiyan Valley. (2003). Erişim adresi: <https://whc.unesco.org/en/list/208/>
- Centlivres, P. (2012, 18 Nisan). *The death of the Buddhas of Bamiyan*. Erişim adresi: <https://www.mei.edu/publications/death-buddhas-bamiyan>.
- Duran, M. (2019). Pers (Akhaemenid) bağlamında Sakalar. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21(3), 731-761. doi: 10.16953/deusosbil.496567.
- Encyclopedia Britannica (2015). Ilya of Murom. Erişim adresi: <https://www.britannica.com/topic/Ilya-of-Murom>.
- Google Arts & Culture. (2008a). *Reliefs of Persepolis*. Erişim adresi: <https://artsandculture.google.com/asset/reliefs-of-persepolis/jgEOsPzWRJnaqA>
- Google Arts & Culture (2008b). Budha Statues of the Bamiyan Valley. Erişim adresi: <https://artsandculture.google.com/asset/buddha-statues-of-the-bamiyan-valley-zhang-yongkang/dwHjbNsGnoGEgw>.
- Google Arts & Culture. (2014). *Ilya Muromets*. Erişim adresi: <https://artsandculture.google.com/asset/ilya-muromets/twF7rAK-J8Y8iw>
- Google Arts & Culture. (2012). Absolute monarchism under the regime of Queen Elizabeth. Erişim adresi: <https://artsandculture.google.com/asset/absolute-monarchism-under-the-regime-of-queen-elizabeth/uAF6aGSK-xqylg>.
- Google Arts & Culture. (2013a). *Angkor Wat*. Erişim adresi: <https://artsandculture.google.com/asset/angkor-wat-leonardo-ugolini/uQFNNDBoaOuvpw>.
- Google Arts & Culture. (2013b). *Dance which is offered to king*. Erişim adresi: https://artsandculture.google.com/asset/dance-which-is-offered-to-king/9gHXVqv9O8_HUQ.
- Google Arts & Culture (2013c). *Peasantry and the rice terraces*. Erişim adresi: <https://artsandculture.google.com/asset/peasantry-and-the-rice-terraces/KQG7ilY994ENYg>.
- Kaya, K. (2016, 29 Şubat). Dünyanın 8. harikası: 2000 yıllık Batad çeltik tarlaları. [Blog yazısı]. Erişim adresi: <https://yoldaolmak.com/batad-pirinc-tarlalari-filipinler.html#:~:text=333%20y%C4%B1%20%C3%BCIkeyi%20s%C3%B6m%C3%BCrge%20olarak,listesinde%20yer%20alan%20bir%20yer>
- Medeni, T.D., Iwatsuki, S. ve Cook, S. A. (2008). Reflective Ba and refractive Ma in cross-cultural learning. *Encyclopedia of networked and virtual organizations* içinde (s. 1357-1367). doi: 10.4018/978-1-59904-885-7
- Soylu, D. ve Medeni, T.D. (2019). Library touched my heart. *Türk Kütüphaneciliği*, 33(4), s. 395-403. Erişim adresi: <http://www.dergipark.org.tr/tr/pub/tk/issue/50920/629500>
- The Sand Museum. (2018). Erişim adresi: <http://www.sand-museum.jp/en/>